

2022

Herziene Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling De Stelp te Hollum, Ameland

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Herziene Quicksan Wet natuurbescherming Ontwikkeling De Stelp te Hollum, Ameland

Leeuwarden, maart 2022

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen.

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2022). Herziene Quicksan Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/Ontwikkeling De Stelp te Hollum,
Ameland. Rapport 21167. Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeed bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

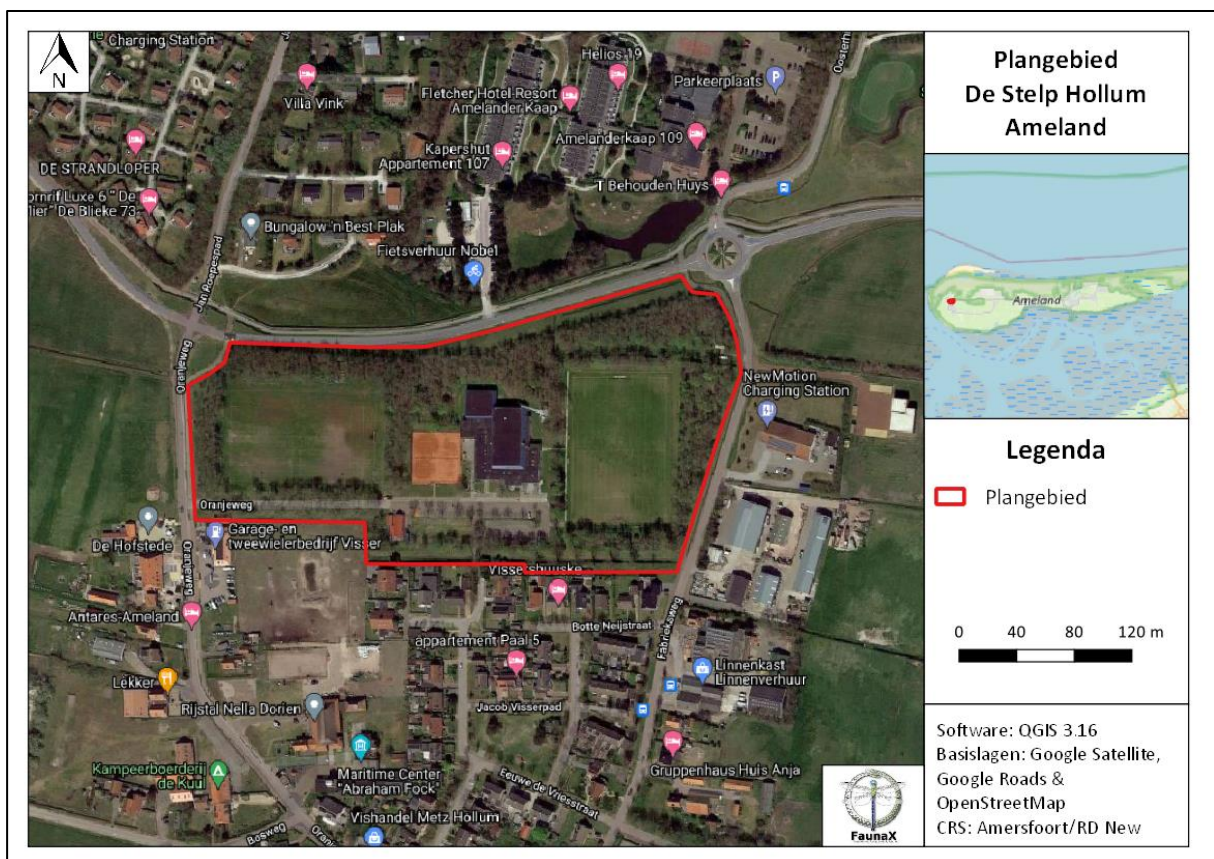
1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	6
2.3	Zoogdieren	7
2.3.1	Vleermuizen	7
2.3.2	Overige beschermde zoogdiersoorten	8
2.4	Reptielen & Amfibieën.....	9
2.5	Vissen	10
2.6	Ongewervelden	10
2.7	Gebiedsbescherming.....	10
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	11
2.8	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.2.1	Algemene broedvogels	13
3.2.2	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	13
3.2.3	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	14
3.2.4	Rugstreepad.....	14
3.2.5	Zorgplicht	14
3.2.6	Gebiedsbescherming (stikstofgevoeligheid)	14
3.2.7	Houtopstanden	15
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
Wnb Soortbescherming.....		- 1 -
Vogels en verstoring		- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....		- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen		- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....		- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming		- 3 -
Natura 2000-gebieden		- 3 -
Wnb Houtopstanden.....		- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur		- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens het sportcomplex De Slinger te ontwikkelen tot woonzorgcomplex De Stelp te Hollum, Ameland. Met het planvoornemen zal de indeling van het terrein veranderen waarbij sportvelden elders gelocaliseerd worden. Het ontmoetingcentrum zal behouden blijven, maar de bergingen zuidelijk binnen het plangebied zullen worden gesloopt. Tevens zullen bomen worden gekapt ten behoeve van onder andere een nieuw waterlichaam en bestaande watergangen zullen worden verbreed.

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlind) te Hollum, Ameland.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op donderdag 17 juni 2021 en vond plaats onder zomerse weersomstandigheden (29°C, windkracht 4, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

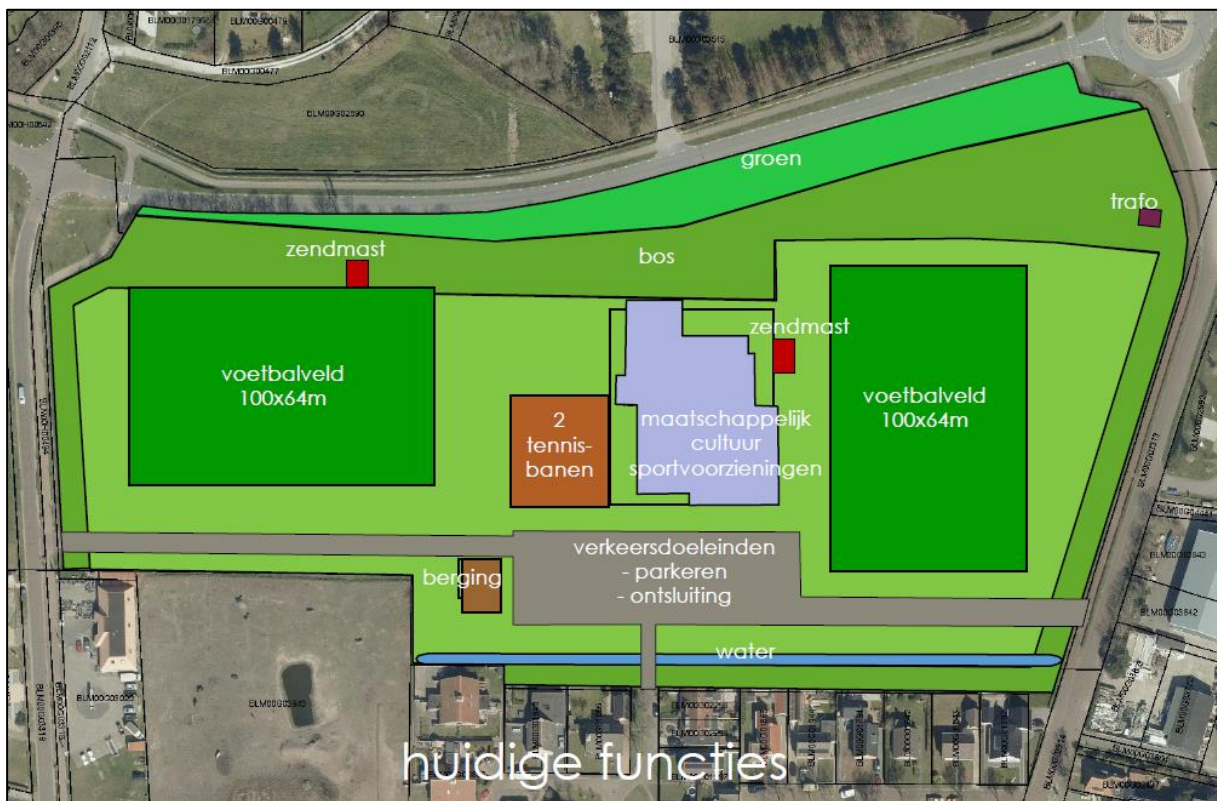
Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent NatuurNetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedoooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom en ten noorden van het dorpscentrum van Hollum, ten westen op Ameland en bestaat uit sportvelden, een ontmoetingscentrum, parkeergelegenheid en bergingen omringd door groenstroken en een watergang ten zuiden (figuur 1.2). Het ontmoetingscentrum is een stenen gebouw met platte daken, golfplaten gevelbetimmering. De bergingen betreffen houten gebouwen met zadeldaken van gegolfde dakplaten. Ten midden van het plangebied ligt een sloot die ten tijde van het veldwerk droog was gevallen. Ten zuiden grenst het plangebied aan het dorpscentrum van Hollum. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door kleinschalige bebouwing, agrarisch gebied en duinen.

Het planvoornemen betreft een herindeling van het terrein (figuur 1.3), waarbij de bergingen zullen worden gesloopt, aan het huidige gebouw van het ontmoetingscentrum zal De Stelp worden gerealiseerd en er zullen nieuwe toegangswegen vanuit het dorpscentrum en de omliggende wegen worden aangelegd. Om deze herindeling mogelijk te maken, zullen bomen worden gekapt en een nieuwe waterpartij zal worden gerealiseerd in het noordoosten van het plangebied. De watergang ten zuiden van het plangebied zal met het planvoornemen worden verbreed.

Figuur 1.2. Huidige indeling plangebied (bron: Rho Adviseurs).

Figuur 1.3. Planvoornemen indeling plangebied (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals onder andere Engels raaigras, madelief, ridderzuring, brede weegbree, dagkoekoeksbloem, rankende helmbloem, paardenbloem, pinksterbloem, varen, brandnetel en fluitenkruid (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege relatief voedselrijke habitateigenschappen en het intensieve beheer ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten, welke niet zijn aangetroffen. Er zijn enkele op nesten lijkende woekeringen aangetroffen (heksenbezems). Negatieve effecten op een mogelijk jaarrond beschermd nest van een roofvogel als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor jaarrond beschermde nesten van gebouw bewonende soorten zoals huismus, gierzwaluw en kerkuil. De aanwezigheid van kerkuil- en gierzwaluwverblijfplaatsen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten, gezien de geringe hoogte van de in het plangebied aanwezige gebouwen (gierzwaluw) en/of de afwezigheid van invliegopeningen (kerkuil). Daarnaast is de gierzwaluw geen broedvogel van de Waddeneilanden (bron: SOVON).

De gebouwen en dan met name de bergingen zijn qua bouwstructuur wel geschikt voor huismussen om in te verblijven (figuur 2.2), door de ruimtes onder de gegolfde dakplaten. Het plangebied biedt daarnaast genoeg dekking in de vorm van struiken om het als functioneel leefgebied voor deze soort te beoordelen. Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van huismus kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Broedgelegenheid voor huismus binnen het plangebied.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten en nesten van kerkuil en gierzwaluw binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels, bij de gebouwen, langs de slootoevers, in de bomen en struiken binnen het plangebied/ invloedssfeer van de werkzaamheden. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten tijdens het broedproces bescherming genieten, kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/ de invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of het plangebied onderdeel uitmaakt van essentiële vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen.

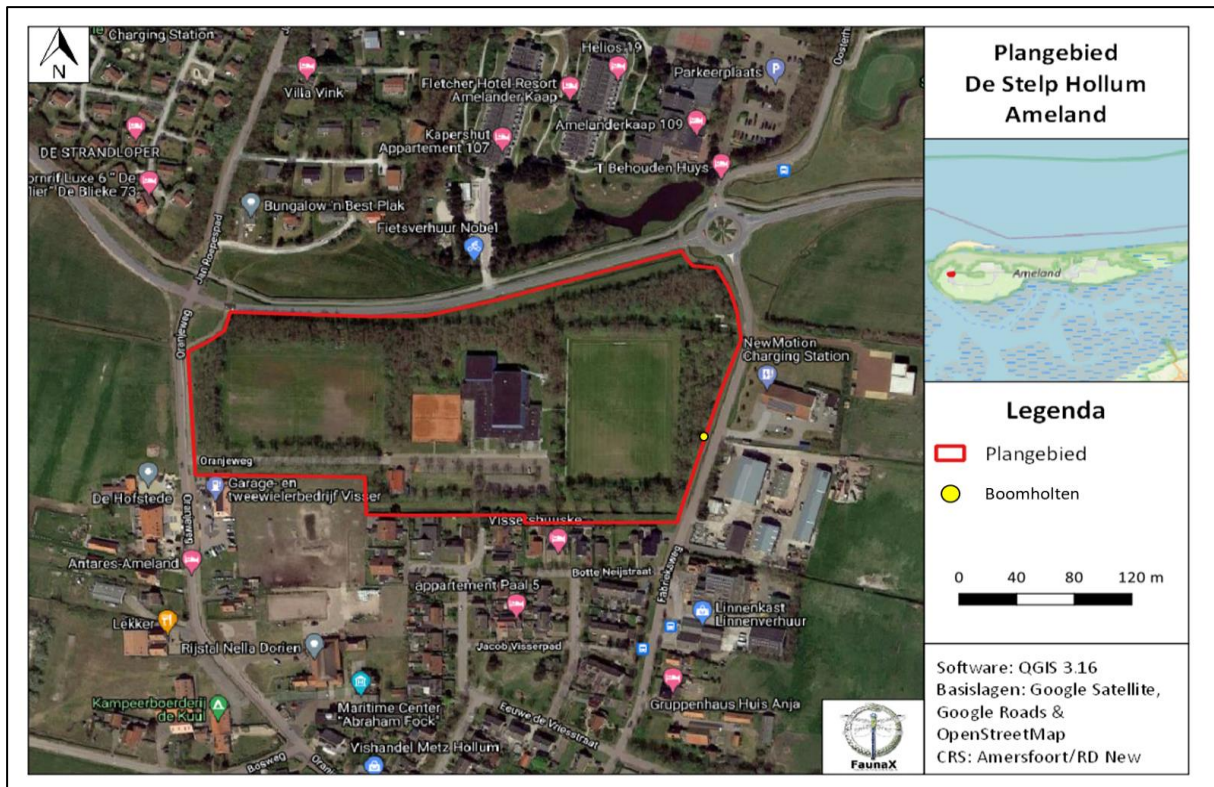
Vleermuizen verblijven voornamelijk in boomholten of gebouwen, deze elementen zijn beiden binnen het plangebied aangetroffen. Het plangebied betreft in ieder geval één boom met holten die met het planvoornemen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zal vallen (figuur 2.3). In hoeverre de holttes (vooral naar boven) zijn ingerot, bepaalt of deze geschikt zijn als vleermuisverblijfplaatsen. Het was niet mogelijk om elke boom binnen het plangebied tijdens het veldbezoek te controleren op holten, maar het is aannemelijk dat het plangebied meerdere bomen met holten betreft. Daarnaast beschikken de gebouwen binnen het plangebied over stootvoegen of ruimtes onder de dakplaten waarmee vleermuizen toegang tot verblijfplaatsen kunnen krijgen (figuur 2.4). Aangezien in ieder geval de bergingsgebouwen met het planvoornemen worden gesloopt, kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen niet op voorhand uitgesloten worden.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. Het plangebied kan onderdeel van een vliegroute vormen voor diverse soorten vleermuizen. De omgeving biedt echter dusdanig veel alternatieven zoals de omliggende woningen en bomenrijen dat het in dit geval niet om een essentiële vliegroute gaat. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Daarnaast zullen de groenstroken met het planvoornemen niet in functie achteruit gaan, aangezien deze grotendeels behouden blijven. Negatieve effecten van de werkzaamheden op (essentiële) vliegroutes kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied vormt vanwege de begroeiing en beschutting (voedselaanbod insecten) een geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn tevens waarnemingen uit het plangebied bekend van vleermuizen (bron: NDFF). Omdat er in de omgeving vergelijkbare habitats voorkomen, kan op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen betreft. Daarnaast zullen de groenstroken met het planvoornemen niet significant in functie achteruit gaan en worden de natuurwaarden voor vleermuizen met het aanleggen van een nieuwe waterpartij groter, waardoor negatieve effecten van de werkzaamheden op foerageergebied van vleermuizen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van een essentiële vliegroute/foerageergebied voor vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Het plangebied met de boomholten in kaart.

Figuur 2.4. Mogelijkheden tot verblijfplaatsen voor vlemuizen binnen het plangebied.

2.3.2 Overige beschermde zoogdiersoorten

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor overige beschermde zoogdiersoorten. Op Ameland komen, naast vlemuizen, geen andere beschermde zoogdiersoorten voor die in de provincie Fryslân buiten de lijst met vrijgestelde soorten vallen (bron: NDFP).

Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals wezel, bosmuis en konijn. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Het voorkomen van beschermde landzoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen andere 'licht' beschermde soorten voorkomen, zoals wezel, bosmuis en konijn. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen & Amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. De beschermde soorten die op basis van hun verspreiding en habitatvoorkeur redelijkerwijs binnen het plangebied voor kunnen komen zijn hazelworm en rugstreeppad.

Er zijn recente waarnemingen bekend van hazelworm, op zo'n 800 meter van het plangebied (figuur 2.5/ bron: NDFP). Het gaat hier om een geïntroduceerde populatie. De waarnemingen centeren zich in bosrijk duingebied, het Hollumerbos. Het plangebied voldoet maar in zeer beperkte mate aan de habitateisen van deze soort om als geschikt leefgebied te kunnen dienen. Vanwege de afstand tussen het plangebied en de waarnemingen van de hazelworm en het feit dat tussen de waarnemingen en het plangebied agrarische percelen aanwezig zijn (welke niet geschikt zijn voor de hazelworm) is het met zekerheid grenzende waarschijnlijkheid te stellen dat hazelworm niet binnen het plangebied voorkomt.

Figuur 2.5. Waarnemingen 2016 – 2021 van hazelworm (stippen) in de omgeving van het plangebied (bron: NDFP).

Nast hazelworm zijn er ook recentelijke waarnemingen bekend van de rugstreeppad (figuur 2.6/ bron: NDFP). Deze soort is een algemeen voorkomende soort voor de Waddeneilanden die door zijn grote dispersieafstand van meerdere kilometers, het hele eiland als landhabitat kan gebruiken. Daarnaast betreft het plangebied een watergang die als voortplantingswater van de soort kan dienen. Dit is deels afhankelijk van in welke tijd van het jaar de betreffende watergang droog komt te staan. Feit is echter dat vlak buiten het plangebied sloten en andere waterlichamen aanwezig zijn die als voortplantingswater voor deze soort kunnen dienen waardoor het plangebied als landhabitat kan worden gebruikt. Negatieve effecten van de werkzaamheden op zowel het landhabitat als voortplantingswater van de rugstreeppad kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker en kleine watersalamander. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde reptielen binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van leefgebied van rugstreeppad binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals bruine kikker en kleine watersalamander geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

Figuur 2.6. Waarnemingen 2016 – 2021 van rugstreeppad (stippen) in de omgeving van het plangebied (bron: NDFP).

2.5 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort welke redelijkwijs binnen het plangebied kan voorkomen is de grote modderkruiper. Het plangebied bevindt zich echter buiten het verspreidingsgebied van deze soort (bron: RAVON) en er zijn dan ook geen waarnemingen bekend op Ameland (bron: NDFP). De aanwezigheid van beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten of andere ongewervelden zoals de groene glazenmaker of de gestreepte waterroofkever. Tevens zijn de waterpartijen voor veel van deze soorten te voedselrijk. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.

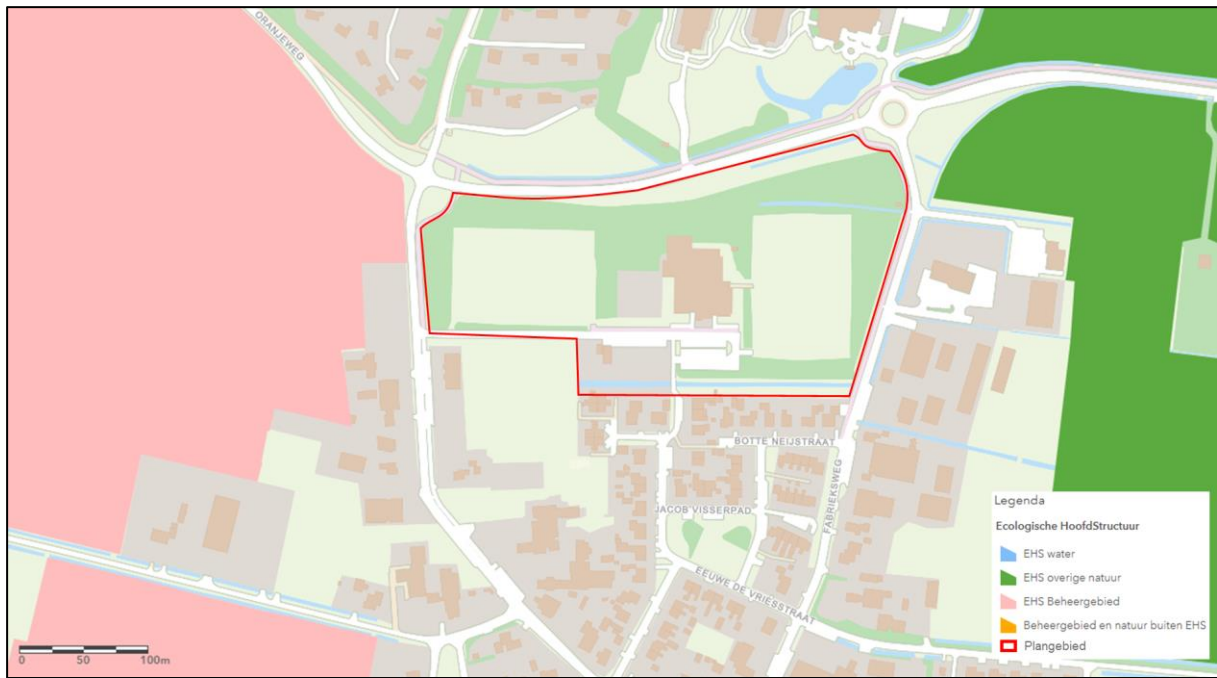
- Op basis van habitateigenschappen kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve gevolgen zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied.

Het plangebied valt niet onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN, voormalig EHS) of Natura 2000 en is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied. Het plangebied grenst wel ten oosten aan NNN gebied aangewezen als 'overige natuur' (figuur 2.7). Met het planvoornemen (figuur 1.3) zal de groenstrook en bosgebied voor het grootste gedeelte gestand blijven. Hierdoor behoudt het plangebied de verbindende functie tussen NNN aangewezen gebieden. Het planvoornemen zal dan ook geen negatieve effecten tot gevolg hebben voor het naastgelegen NN gebied aangewezen als 'overige natuur'.

Figuur 2.7. Natuur Netwerk Nederland (NNN/EHS) gebieden in de omgeving van het plangebied (bron: Natuur overzichtskaart provincie Fryslân).

- Het plangebied valt niet onder de NNN/EHS, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Fryslân. Tevens heeft het planvoornemen geen negatieve effecten voor de naastgelegen NNN gebieden. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende Natura 2000-gebieden te vinden: Duinen Ameland (0,08 km), Waddenzee (1,3 km) en Noordzeekustzone (1,5 km), zie figuur 2.8. Voor alle gebieden zijn zowel habitattypen als habitatrichtlijnsoorten aangewezen, zoals schorren en zilte graslanden, permanent overstroomde zandbanken, slik- en zandplaten en grijze zeehond, noordse woelmuis en bruinvis. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden komt er waarschijnlijk extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werktuigen. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een effect op de voorgenomen gebieden welke zijn aangewezen voor diverse (stikstof)geschikte habitattypen en soorten. Vanwege de korte afstand tot Natura 2000-gebieden, de grootte van het project en het feit dat de kritische depositiewaarden (KDW's) van sommige habitattypen van met name Duinen Ameland en Noordzeekustzone al overschreden worden door de achtergronddepositie van deze gebieden, zal de extra stikstofemissie van de werkzaamheden veelvuldig bijdragen aan het overschreden van de KDW's (bron: AERIUS calculator). Wij adviseren daarom een AERIUS-berekening uit te voeren om de hoeveelheid stikstofdepositie als gevolg van het project in kaart te brengen. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen, en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS-berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

Figuur 2.8. Natura 2000 (paars) gebieden in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân).

- Een Aeries-berekening in het kader van Natura 2000 is naar ons inzien nodig.

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden diverse bomen gekapt, welke onderdeel zijn van een boomrijk perceel. Er is derhalve mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. Dit is deels afhankelijk van wat precies de begrenzing van de bebouwde kom is. Informeer bij de gemeente Ameland voor meer informatie hierover.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten het broedseizoen
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek gebouwen en boomholten
Amfibieën	Rugstreepad	Mogelijk			X		Ontheffing
Vogels Zoogdieren Amfibieën Reptielen Vissen	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

Overig belanghebbenden	Aandachtspunt	Advies
Gebiedsbescherming	Significante extra stikstofemissie	Een AERIUS-berekening uitvoeren.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Informeert bij de gemeente Ameland.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bomen, struiken en gebouwen in en rondom het plangebied. Het gaat hier om soorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart – 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden. Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Het plangebied biedt broedmogelijkheden voor huismus in de bergingsgebouwen. De omgeving biedt daarnaast voldoende rustplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor de huismus te beoordelen. Huismusverblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en kunnen met de beoogde werkzaamheden verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten.

Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 april – 15 mei). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 *Vleermuizen (verblijfplaatsen)*

De in het plangebied aanwezige gebouwen binnen het plangebied zijn geschikt bevonden als vleermuisverblijfplaats. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in te slopen gebouwen om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk in deze gebouwen verblijven. Ook in het geval van renovatiewerkzaamheden kan, afhankelijk van de exacte invulling hiervan, nader onderzoek nodig zijn. Ook in het geval van de kap van bomen met boomholtes bevelen we in deze nader onderzoek aan. Het verdient de aanbeveling om voor aanvang van het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen een boomholtencheck uit te laten voeren om geschikte boomholten in te kappen bomen in kaart te brengen. Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen dient te gebeuren aan de hand van vier veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei – 15 juli) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 *Rugstreepad*

Binnen het plangebied komt waarschijnlijk zowel voortplantingswater als landhabitat van de rugstreepad voor. Door de breed verspreide populatie op Ameland is de kans dat deze soort aanwezig is zo goed als zeker. Hierdoor kan nader onderzoek naar de verspreiding van de soort binnen het plangebied naar ons inzien achterwege worden gelaten en is het advies om direct over te gaan tot een ontheffingsaanvraag voor de rugstreepad.

3.2.5 *Zorgplicht*

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten. Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.6 *Gebiedsbescherming (stikstofgevoeligheid)*

Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door het inzetten van grote machines. Gezien de omvang van het project en de nabijheid van Natura 2000-gebieden, is het zeer waarschijnlijk dat de kritische depositiewaarden (KDW's) van sommige habitattypen van met name Duinen Ameland en Noordzeekustzone, die al overschreden worden door de achtergronddepositie van deze gebieden, veelvuldig overschreden zullen worden door de extra stikstofemissie van de werkzaamheden. Wij adviseren daarom een AERIUS-berekening uit te voeren om de hoeveelheid stikstofdepositie als gevolg van het project in kaart te brengen om zo de vervolgstappen te kunnen bepalen. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van deze berekening benodigd is.

3.2.7 Houtopstanden

Doordat er binnen het planvoornemen meerdere bomen worden gekapt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren contact op te nemen met de gemeente Ameland voor meer informatie hierover.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli). Is dit niet mogelijk? → werken onder begeleiding van een ecooloog.
- **Huismus:** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek indien sloop/renovatie gebouwen en/of kap bomen met holtes. Voor aanvang onderzoek verblijfplaatsen in boomholten een boomholtecheck uitvoeren.
- **Rugstreepad:** Ontheffing aanvragen.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Gebiedsbescherming (stikstofgevoeligheid):** AERIUS-berekening uitvoeren.
- **Houtopstanden:** informeer bij de gemeente Ameland over een eventuele meld- en/of herplantingsplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

AERIUS Calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c47914of89c88abdd3>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Natura 2000-gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden/>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

SOVON Gierzwaluw

<https://stats.sovon.nl/stats/soort/7950>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving.

Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.